

.....
Izhaja vsak dan razen
nedelje in praznika ob
3. popoldan.

Posamezna številka stane
10. vinarjev.

MARIBORSKI DELAVEC

.....
Po pošti stane mesečno
3 K 20 v

Uredništvo in upravni-
štvo: Schmidererjeva u-
lica št. 5.
Telefon 8/Vl.

Neodvisen delavski list za mesto in okolico.

Letnik 2.

Maribor, torek 18. februarja 1919.

Štev. 40.

**Slovenci! Slovenke! Go-
vorite povsod samo slovenski!**

Nemška zahrbtnost!

Ni se še dobro posušilo črnilo na pogodbi, katero so podpisali nemški zastopniki, že nam prihajajo od vseh strani poročila o kršenju te pogodbe.

Že drugi dan so napadle nemške tolpe našo stražo pri Cmureku, sedaj pa prihajajo vsak dan poročila, da so nemški agenti razvili hudo agitacijo ob obmejnih vaseh proti Jugoslaviji. Po noči prihajajo v slovenske hiše in s silo zahtevajo od slovenskega prebivalstva, da podpišejo izjavo za priklopitev k Nemški Avstriji.

Namen tega hujškanja je očividni. Hočejo namreč nahujskati ljudi proti naši državi, uprizoriti nemire in s tem pokazati antanti, češ prebivalstvo ni zadovoljno s sedanjo vlado.

Kaj nam torej pomagajo vse pogodbe, če se istih Nemci ne držijo. S tako lažnjivim in zahrbtnim narodom ni mogoče sklepati pogodbe. Edino kar nam preostaja je, da stojimo vedno s puško v roki na straži in da s puško branimo naše meje in naše pravice.

Nemški sosed v svoji oholosti nas še sedaj ne priznava enako vredne, še sedaj sanja o neki nadvladi nad nami, kljub temu, da je bil v minoli vojni neusmiljeno poražen. Že popolnoma ob tleh skuša s svojo zavrtnostjo škodovati še svojemu sosеду.

Tej oholosti in zahrbtnosti boj, neizprosni boj, dokler ne bodo priznali naših pravic do naše zemlje.

In če drugače ne bo šlo Nemcu v glavo, bomo primorani rabiti puškino kopito.

Političen pregled.

Za prehrano Slovenije. Poverjenik za prehrano v Novem Sadu dr. Kosta Popovič je od belgrajske vlade dobil nalog, naj centrala

v Novem Sadu da deželni vladi v Ljubljani na razpolago 100 vagonov pšenične moke, 300 vagonov posušene koruze in 13 vagonov masti. Če centrala, ki se ustanavlja, tega ne bo mogla izvršiti, dobi ljubljanska vlada pravico, da v Bački in Banatu sama nakupi našete množine živil. Istotako sme ljubljanska vlada na Hrvaškem in v Slavoniji nakupiti 2000 glav klavne živine. Vrh tega je za železničarje v Slavoniji določenih iz Banata in Bačke še 20 vagonov pšenične moke ter 20 vagonov koruze.

V Trstu se je sestala medzavezniška komisija za živila, ki bo tam ostala stalno. Na čelu te komisije je angleški general

Italijani proti našim železničarjem. Železničarje, kateri so še ostali v zasedenem ozemlju, preganjajo na ta način, da jih prikrajšujejo pri plačah in dokladah, če pa prosijo za premestitev ali odpustitev, jih kratkomalo odpuste z nalogom, da morajo takoj oditi z družino iz dežele. Obenem z odpustitvijo dobe že potno dovoljenje. Drugi železničarji morajo izvrševati naravnost strašno službo. Od njih zahtevajo šestdnevno službo, kateri bi sledil samo 24-urni počitek. Če te službe nočejo izvrševati, jim izroče v pisarni že pripravljeni potni list, proti kateremu je vsak protest brezuspešen. Če ne odidejo v danem jim roku zlepa, jih kratkomalo odpeljejo karabinerji na mejo.

Uspeh preiskavanja mednarodne komisije v Črni gori. Črnigorski dop. urad poroča: Kolikor je nam znano, je mednarodna komisija, ki ji je načeloval general Franchet d'Esperey, ugotovila naslednje: 1. da so čete v Črni gori jugoslovanske in ne srbske ter da v celi deželi ne štejejo več kot 500 mož; 2. da se te čete niso vmešavale niti v volitve niti v politične izpremembe; 3. da so bile volitve svobodne, ker teh 500 jugoslovanskih vojakov ni moglo vsiliti svoje volje 50.000 oboroženim Črnogorcem; 4. da so se volitve vršile na mnogo bolj svobodni podlagi kakor so se za režim kralja Nikole; 5. da so vsi Črnogorci za ujediničenje in da si ne žele kralja Nikole, ki ga smatrajo za izdajalca; 6. da so vstajo izvršili nekateri agenti kralja Nikole, ki so jih podpirali italijanski agenti in ki so skušali zavesti siromašne seljake; 7. da vlada v deželi mir in da bodo krivca sodila pristojna sodišča. Zahteva se tudi, da se morajo oni krivci, ki so v rokah Italijanov v Medovi ali v Italiji, izročiti generalu Venelu, poveljniku zavezniških čet v Črni gori, ker se morajo zagovarjati zaradi poškodovanja brzojavnih zvez in napadov na vojaške transporte. Število aretovanih znaša okoli 100.

Izid nemških volitev. Na Dunaju je izvoljenih 31 socijalnih demokratov, 11 krščanskih

socijalistov, 3 nemški nacionanci, 2 meščanska demokrata, 1 Čeh in 1 židovski nacionalec. Med izvoljenimi je 6 žensk. Čehi so bržkone večinoma glasovali za socijaldemokrate. — V volilnem okraju Linc sta bila izvoljena 2 socijalna demokrata, 1 nemški liberalci in 1 krščanski socijalec. — V Solnogradu je dobila od 20 323 oddanih glasov socijalno-demokratska stranka 6653, zveza demokratičnih meščanskih stanov 5461, nemška delavska stranka 2859, zveza svobodnjaških kmetov 131 in krščanski socijalisti 5299 glasov. — Po dosedanjih volilnih izidih na Štajerskem so zmagali socijalni demokrati in krščanski socijalisti.

Žigosanje bankovcev v Nemški Avstriji. Državni tajnik za finance dr. Steinwender je sprejel 12. t. m. zastopnike dunajskih listov, katerim je izjavil stališče nemško-avstrijske vlade glede žigosanja bankovcev. Med drugimi je izjavil, da Nemški Avstriji vsled postopanja češko-slovaške države ne preostaja drugega, kakor storiti isto.

Mariborske novice.

Ljubljanska drama v Mariboru. Ljubljanski listi pišejo, da bo ljubljanska drama gostovala začetkom marca v Mariboru. Uprizorita se Cankarjev »Jakob Ruda« in Nušičev »Svet«.

Za juriste s politično ali upravno prakso. Predsedništvo deželne vlade za Slovenijo pozivlja vse juriste s politično ali drugo upravno prakso, odvetniške in notarske oncipijente in sploh absolvirane juriste, ki bi želeli vstopiti v službo Deželne vlade v tej ali oni stroki, da vložijo svoje primerno opremljene prošnje z navedbo svojih želj pri predsedništvu deželne vlade za Slovenijo.

Osemurni delavnik v Dalmaciji. Tiskarji so zahtevali, naj se v vseh tiskarnah Dalmacije takoj uvede osemurni delavnik, čemur so delodajalci ugodili. Tudi druge stroke organiziranega delavstva v Dalmaciji so se pričele gibati in zahtevajo uvedbo 8 urnega delavnika. Soderugom v Dalmaciji želimo, da čimprej izvojujejo zmago za skrajšanje delovnega časa na osem ur.

Naše zavedne Slovenke izkazujejo svojo zavednost z — nemškim blebetanjem. Kaj, še zdaj? Kajpak, še zdaj, skoro še bolj ko preje. Le pojdite na trg, pa jih boste slišali. Še celo naše kmečke ženske so vse srečne, če morejo vsaj par besed znemskutarit. Nič bolje niso naše izobražene okoličanke. So sicer narodnjakinje, vse časti vredne, ampak če hoče svojo inteligenco pokazati, jo najraje po nemško zabrusi. To je stara grda navada iz najbolj žalostnih časov našega hlapčevanja. Ampak to navado bomo razvadili, ker z lepa ne gre, jo bomo začeli brezobzirno. Javni ukor, bodisi na ulici ali v gostilnah in kavarnah in trgovinah. Če to ne pomaga, s polnim imenom na poseben sramoten oder v vse domače liste. Velja tudi za naše gospode!

Novi nemški napadi. Dne 14. t. m., ob šestih popoldne so Nemci s streljanjem kršili

premirje pri Lipici in ob istem času tudi pri Rakolah. Dne 15 t. m. ob 1. uri 45 minut zjutraj so napadli s strojnimi naše postojanke pri Dobrivasi. Ob dveh popoldne pa so streljali pri Potočah. V vseh primerih smo odgovorili s topniškim ognjem. Na naši strani je en ranjenec. Zaradi gorenjih dogodkov je vložen protest pri nemški deželni vladi v Celovcu.

Poštni promet z Nemško Avstrijo. Od 17. februarja naprej sprejema nemška avstrijska pošta uprava v pisemskem prometu samo navadna pisma in vzorce, navadne in priporočene dopisnice. Poštne nakaznice pa samo do zneska 100 kron. Z 20. februarjem se prekine poštno nakaznični promet z Nemško Avstrijo popolnoma in sicer se sme poštne nakaznice do 100 kron za Nemško Avstrijo sprejemati samo do vstetega 19. februarja 1919. Nakaznice, ki pa pridejo iz Nemške Avstrije, izplačajo se samo, če so oddane do vstetega 19. februarja 1919.

Ubežniki topniškega poveljstva v Mariboru. 1. Letniki, do rojstnega leta 1895. Ogovorniki: Breznik Franc (Dobravce, Maribor); Četovodje: Jurko Franc (Slov. Bistrica, Maribor); Plohl Matija (Vitan, Ptuj), Gorkovič Anton (Gorica pri Račah, Maribor), Knežar Stefan (Pekre, Maribor); Desetniki: Zuh Jakob (Prebrovnik, Ptuj), Zavec Anton (Polanci, Ptuj), Petek Alojz (Smolnica, Maribor), Medved Ignac (Maribor); Poddesetnik: Spendl Anton (Rače, Maribor); Topničarji: Tušak Alojz (Samušen, Ptuj), Ertl Josip (v. Marjeta, Maribor), Pevec Karl (Kop, Ptuj), Bezjak Janez (Podgora, Ptuj), Maurič Josip (Vuzmetinci, Ptuj), Orthaber Alojz (Spod. Poljskava, Maribor), Hirsman Alojz (Ilirska Bistrica, Maribor), Malek Alojz (Moravci, Ljutomer), Bezjak Janez (Podgora, Ptuj), Praprotnik Viktor (Vitan, Ptuj), Pianinc Martin (Majšperk, Ptuj), Zavec Ivan (Dolena, Ptuj), Kos Anton (Sv. Katarina, Ptuj), Zagoršek Josip (Pacince, Ptuj), Roškar Filip (Ernovž, Ljutomer), Pandur Karl (Jarenina, Maribor), Jekl Ignac (Ločka vas, Ptuj), Berg oz. Franc (Rače, Maribor), Janžekovič Franc (Prvenci, Ptuj); Desetnik Rošker Ivan (Hlaponci, Ptuj). 2. Letniki od rojstnega leta 1895 dalje: Četovodja Majer Ferdo (Podova, Maribor); Desetniki: Tarkus Janez (Studence, Maribor), Martinc Otto (Maribor), Švirč Maks (Vuzenica, Slov. Gradec), Rak Ivan (Zabjek, Maribor), Gojčič Franc (Sv. Marjeta, Maribor), Tumpej Rudolf (Sv. Lovrenc, Ptuj), Lipnik Ivan (Zibeka, Celje), Strumpf Matija (Brenčani, Ljutomer); Poddesetniki: Korenjak Anton (Ptuj), Peitler Franc (Rače, Maribor), Jug Franc (Ruše, Maribor), Kapun Lovro (Veržej, Ljutomer), Gašparič Oskar (Studence, Maribor); Topničarji: Kodrič Franc (Makole, Maribor), Vaupotič Albin (Prvince, Ptuj), Bečič Franc (Berena, Maribor), Martinc Oton (Beljak), Rožmarin Josip (Stojna, Ptuj), Potočnik Franc (Rače, Maribor), Težak Stefan (Turški vrh, Ptuj), Križan Ignac (Partin, Maribor), Goričan Rudolf (Sv. Vid, Ptuj), Grušovnik Josip (Cigljenca, Maribor), Raušl Franc (Ternovce, Ptuj), Polič Janez (Dragočeva, Maribor), Jurgec Josip (Tirški vrh, Ptuj), Jousenjak Rihard (Fram, Maribor), Prelog Alojz (Mala vas, Ptuj), Ferligoj August (Savodnje, Gorica), Lipnik Srečko (Bistrica, Maribor), Lešnik Miha (Bistrica, Maribor), Lužnik Janez (Stari trg, Slov. Gradec), Pogorenčnik Alojz (Stari trg, Slov. Gradec), Apat Janez (Stari trg, Slov. Gradec), Apat Anton (Stari trg, Slov. Gradec), Pristržnik Ferdo (Sv. Miklavž, Slov. Gradec), Vrhnjak Josip (Slov. Gradec), Fišer August (Stari trg, Slov. Gradec), Hergamus Franc (Padova, Maribor), Navotnik Janez (Družmirje, Slov. Gradec), Fruk Josip (Krapina, Zagreb), Knez Anton (Kapela, Ljutomer), Anžek Janez (Podgorje, Slov. Gradec), Bornekar Luka (Podgorje, Slov. Gradec), Barl Franc (Slov. Gradec), Šišernik Josip (Prevoje,

Velikovec), Plazl Franc (Podgorje, Slov. Gradec), Marhat Josip (Meslinje, Slov. Gradec), Pajer Josip (Meslinje, Slov. Gradec), Vašl Franc (Zimnica, Maribor), Bratkovič Anton (Oračeva, Ljutomer). Imenovano moštvo se kazensko zasleduje. Tozadavne ovadbe so že vposlane vojaškemu pravdnistvu.

Cikorije ima mestni gospodarski urad veliko zalogo. Oddaja isto brez kart tudi v celih zabojih.

Prvi mariborski bioskop na Tegethhoffovi cesti uprizori od jutri 19. februarja do 21. februarja krasni detektivski film »Biseri nakit« v štirih dejanjih in dvodejansko šaloigro »Modri Mavricij«. Posebno detektivski film »Biseri nakit« je zelo zanimiv in naj nikdo ne zamudi te prilike, si ga ogledati.

Dopisi.

Romar iz Pobrežja. V nedeljo popoldne sem se klatil po gostilnah. Rad bi bil zvedel, k ko so Pobrežjani zadovoljni z novo občinsko uravo. Slišal sem različne sodbe in mnenja. Nemčurjem seveda ni povšeč, da občini načeljuje Slovenec, ki se je kot takega že v marsičem pokazal. Seveda vsega naenkrat ne more preobrniti tudi najboljši župan. Posebno velja to glede aprovizacije. Gerent je prevzel nadzorstvo popolnoma zavožene aprovizacije. Prejšnji zastopniki oddaje živil so gospodarili s tujim blagom, kot bi bilo njihova last. Vganjali so korupcijo prav kakor njih tovariši v mestu. Kdor je že sam imel zadosti, temu so dali še več, revežem pa so še tisto malo, kar bi bili imeli dobiti, trgali od ust. Posebno se je to godilo pri stadkorju, p troleju in moki. Gospod gerent si bo pridobil še večje simpatije od strani vseh zatiranih, ako ljudstvu pomaga odkriti stare grehe in pusti grešnike po zasluženo kaznovati.

Selnica ob Dravi. V zadnji »Straži« sem čitala o neki slovenski trgovki Ivani Glaser poprej Hriš. Čudno se mi dozdeva, g. dopisnik, kako zamorete nekaj tako strastno nemško sedaj imenovati slov. trgovko in nji zaupati prodajo moke, sladkorja, sveč itd. S tem si razmere ne bodele nič popoblsali, ampak prišli le z dežja pod kap. Če začnemo pri nas takšne slovenske trgovce naštevati, ja potem smo sploh sami Slovenci. Seveda tudi pri nas dišijo marsikteremu nemčurškemu trgovcu groši Slovencev, kšeft je kšeft. Zavedajte se slovenski Selnčarji, res nujno potrebujete slovenskega trgovca!

Zavedna Slovenka.

Razne novice.

Kako preizkušajo one, ki hlinijo gluhost. Za časa vojne je bilo mnogo takih, ki so hlinili gluhost. Francoski zdravnik dr. Fay je izumil za to poseben aparat. Posebno dober pripomoček je tudi dejstvo, da človek po posebnem močnem tonu, ki pride na uho, zapre trepalnice. Po tem se da tudi doognati moč gluhosti. Drugi način je način s pisalnim strojem. Ta način obstoji v tem, da dozdevno gluhega poučuje, da bere govor z ustnic, kar je silno mučno in nerodno. Zdaj se začne zdravnik razgovarjati z »glušcem« šepetajoče. »Glušec« se dela, kot da bere z ustnic (v resnici pa šepet sliši) in daje točne odgovore. Na enkrat pa začne nekdo pisati naglo na pisalni stroj, napravi s tem šum. Glušec ne sliši šepetanje in ne more odgovarjati — s tem je razkrinkan.

Borojevičev arhiv. Te dni je došel v Zagreb takozvani Borojevičev arhiv, ki obsega 17 skrinj. To so dokumenti, ki so zbrani v Borojevičevem glavnem stanu v Postojni in se tičejo vseh 12 bitk na Soči. Manjkajo

samo zadnji štirje dnevi, ki jih ni mogoče najti. Komisija, kateri je poverjena naloga, da prouči te spise, še ni izgubila upanja, da dobi tudi te važne dokumente zadnjih štirih dni. Ostalo sestoji iz dnevnika generala Borojeviča, ki ga je sam pisal, iz načrtov bojišč, danih povelj itd. Proučevanje teh spisov bo dokazalo, da Italijani niso bili nikoli zmagovalci, ampak so bili vedno poraženi.

Poglavar Mormoncev je umrl. V Ameriki se nahaja posebna mormonska vera, katere pripadniki imajo svoje središče v Uhti. Ta vera dovoljuje tudi mnogoženstvo. Pred kratkim je umrl njih verski poglavar Josip Smid, za katerim žaluje pet vdov, 43 otrok in 90 vnukov. Star je bil 80 let. Bil je nečak prvega proroka mormoncev, eden onih redkih, ki so preživeli viharne dni ustanovitve te nove vere. Bil je rojen l. 1838 v Cartago v Illinois, kjer so linčali ljudje njegovega očeta in strica. Mati je bežala z njim v Nauvoo; od tu pa je šla v Uthe, kjer se je ustanovila mormonska cerkev. Nekaj časa je bil Smid misijonar na Havaju, pozneje pa se je udeležil mormonske vojske. Pozneje je postal poglavar Mormoncev. Bil je tudi lastnik raznih podjetij, kar mu je neslo precejšnje dobičke. Njegov naslednik je Herbert Grant.

Koliko blaga je na dnu morja? Med vojsko potopljeno blago cenijo na 15 milijonov ton, v vrednosti 40 milijard. Angleška je ustanovila neko sekcijo 450 ladij, s pomočjo katerih namerava rešiti, kar bo mogoče. Rešiti jih misli na ta način: Ladje, ki so večinoma v manjši globočini kot 100 metrov, bodo popravili na dnu morja, iztisnili z njih vodo, nato se bodo brodovi dvignili iz vode sami, po naravnem zakonu, da vsako, v vođo potopljeno telo izgubi na svoji teži toliko, kolikor tehtja voda, ki jo je odrinilo telo. Sedaj bodo ladje razmeroma lažje (brez vode v telesu) in lažje stvari plavajo na vodi. To je sicer samo v načrtu. Napravljene so tudi že različne naprave, s katerimi si bodo pomagali in lajšali delo. Da bi se jim le posrečilo.

Različno pohištvo se prodaja v Mariboru, Grenzgasse 22. 2-1

Franc Golob, čevljarski mojster

Cvetlična ulica 9

se priporoča cenj. občinstvu.

Odvetnik

dr. Vekoslav Kukovec

je zopet odprl svojo pisarno

v Celju

v lastni hiši v Šolski ulici št. 21 (prej slovenska gimnazija).

Prva jugoslovanska veletrgovina papirja in galanterije

Vilko Weixl

Maribor, glavni trg 22

priporoča vsakovrstne razglednice, papir, knjige z povesti za mladino in odrasle, knjige z podobanci, albume, igrice it. d.